

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 22 fevral 2017-ci il № 14 (2131) Qiyməti 25 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib

Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Mehriban Əliyeva Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti təyin edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, fevralın 21-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib.

İclasda Prezident İlham Əliyev Mehriban xanım Əliyevanı təqdim edərək deyib:

- Bu gün mənim Sərəncamımla Mehriban Əliyeva Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti vəzifəsinə təyin edilib. Mehriban Əliyeva uzun illərdir ki, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında, mədəni həyatımızda mühüm və fəal rol oynayır. Mehriban Əliyeva Yeni Azərbaycan Partiyasının sədr müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizin aparıcı siyasi qüvvəsidir, Cənubi Qafqazın ən böyük partiyasıdır. Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvlərinin sayı 700 minə yaxınlaşır.

Mehriban Əliyeva 2005-ci ildən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatıdır. O, deputat kimi çox böyük işlər görüb, təmsil etdiyi dairənin sosial-iqtisadi problemlərinin həlli istiqamətində çox böyük addımlar atıb. Seçicilərə daim təmasdadır və onun deputat kimi əsas fəaliyyəti seçicilərin problemlərinin həlli ilə bağlıdır. Eyni zamanda, Mehribanın deputat kimi çox geniş beynəlxalq fəaliyyəti də var. Bu fəaliyyət nəticəsində müxtəlif ölkələrdə qazandığımız dostların sayı artıb.

2004-cü ildən bu günə qədər Mehriban Əliyeva Ulu Öndərin adını daşıyan Heydər Əliyev Fondunun prezidentidir. Heydər Əliyev Fondu onun rəhbərliyi ilə nəinki Azərbaycanın, hesab edirəm ki, regionun ən böyük və nüfuzlu ictimai təşkilatına çevrilmişdir. Heydər Əliyev Fondunun çoxşaxəli fəaliyyəti Azərbaycan xalqı tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Fondun təşəbbü-

sü ilə bir çox önəmli layihələrə, proqramlara start verilmişdir. Onların arasında "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" proqramı xüsusi qeyd edilməlidir. Məhz bu proqramın başlanması nəticəsində son 13 il ərzində ölkəmizdə üç mindən çox məktəb əsaslı təmir olunub və ya yenidən tikilmişdir.

Digər layihələr ölkəmizin hərtərəfli inkişafına xidmət göstərmişdir. Heydər Əliyev Fondunun xətti və dəstəyi ilə minlərlə insan tibbi müalicə ilə təmin edilmişdir. Bir çox hallarda bu məsələlər ictimaiyyət üçün açıqlanmışdır. Fondun fəaliyyəti məhz o məqsədi güdür ki, ehtiyacı olan insanlara yardım etsin və ən az müdafiə olunan vətəndaşlara imkan daxilində öz dəstəyini göstərsin.

Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyətlə, incəsənətlə bağlı layihələri bizim mənəvi, tarixi, mədəni irsimizin qorunması işində əvəzolunmaz rol

oynamışdır. Bizim milli sərətimiz olan muğam sənətinin yenidən inkişafı və beynəlxalq arenaya çıxarılması məhz Heydər Əliyev Fondunun və Mehriban Əliyevanın şəxsi təşəbbüsü nəticəsində mümkün olmuşdur. Azərbaycanda keçirilən muğam müsabiqələri artıq həyatımızın ayrılmaz hissəsinə çevrilmişdir. Bu, sadəcə olaraq sənət növü deyil, bu, bizim mədəni sərətimizdir. Gənc nəslin tərbiyə olunmasında milli-mənəvi dəyərlər, ənənələr xüsusi rol oynayır. Bu baxımdan belə təşəbbüslər çox böyük ictimai mənə daşıyır. Eyni zamanda, dünya miqyasında muğamın məhz Azərbaycan sənəti kimi təqdim olunmasında Heydər Əliyev Fondunun çox böyük rolu olmuşdur.

Azərbaycanı dünyada tanımaq üçün müxtəlif təqdimatlar, sərgilər, tədbirlər keçirilmişdir. Çoxsaylı tədbirlər nəticəsində dünya ictimaiyyəti öl-

kəmizi daha yaxından tanımağa, öyrənməyə, görməyə başlamışdır ki, Azərbaycan müasir, dinamik inkişaf edən ölkədir. Eyni zamanda, Azərbaycan xalqı öz tarixi köklərinə çox bağlı olan xalqdır.

Mehriban Əliyeva Milli Olimpiya Komitəsinin və İcraiyyə Komitəsinin üzvüdür və onun bu fəaliyyəti də təqdirəlayiqdir. Ölkəmizdə keçirilmiş bir neçə global tədbirin təşkilində Mehriban Əliyeva xüsusi rol oynamışdır. 2012-ci ildə "Eurovision" mahnı müsabiqəsinin yüksək səviyyədə keçirilməsi məhz onun təşkilatçılığı ilə mümkün olmuşdur. 2015-ci ildə birinci Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə keçirilməsi də Təşkilat Komitəsinin və onun rəhbəri Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti nəticəsində mümkün olmuşdur. İki il yarım ərzində bu Oyunları Yay Olimpiya Oyunları səviyyəsində keçirmək, əlbəttə ki, böyük nailiyyət idi. Birinci Avropa

Oyunları tarixdə ən yüksək səviyyədə keçirilmiş mötəbər idman tədbiri kimi qalacaqdır.

Təsədüfi deyil ki, bu il keçiriləcək IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının təşkili də Mehriban Əliyevaya həvalə edilib. Bu Oyunların Təşkilat Komitəsinin sədri də odur və hazırlıq işləri yüksək səviyyədə aparılır. Əminəm ki, biz İslam Həmrəyliyi Oyunlarını da yüksək səviyyədə keçirəcəyik.

Mehribanın beynəlxalq aləmdə böyük nüfuzu var. Məhz öz fəaliyyəti nəticəsində bir çox ölkələrin ən yüksək dövlət mükafatları və ordenləri ilə təltif edilmişdir. Eyni zamanda, on ildən artıqdır ki, Mehriban Əliyeva UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfirdir. Dünyada ikinci belə şəxsiyyət yoxdur ki, hər iki mötəbər təşkilatın eyni zamanda səfiri olsun. Bu, eyni zamanda, onun dinlərarası, sivilizasiyalararası dialoqa verdiyi töhfə ilə bağlıdır. Bu töhfə ölkəmizin siyasətinin təzahürüdür. Çünki bu gün Azərbaycan dünya miqyasında sivilizasiyalararası dialoqa ən çox töhfə verən ölkələrdən biri kimi tanınır. Əlbəttə ki, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi Mehriban bu işə də çox önəmli töhfə verir. 2015-ci ildə birinci Avropa Oyunlarının keçirilməsində göstərdiyi xidmətlərə görə Mehriban Əliyeva Azərbaycan dövlətinin ən ali mükafatı olan "Heydər Əliyev" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Bax, bu, çoxşaxəli fəaliyyət və eyni zamanda, uğurlu fəaliyyət mənim bu qərarı qəbul etməyimdə əsas rol oynamışdır. Eyni zamanda, qeyd etməliyəm ki, Mehriban Əliyeva çox peşəkar, bilikli, təcrübəli, prinsipial, çox xeyirxah bir insandır. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan xalqı ona böyük rəğbət və sevgi ilə yanaşır.

Sadaladığım bütün bu amilləri nəzərə alaraq, mən bu qərara gəldim və bu gün Mehribanın həyatında yeni dövr başlayır. Əminəm ki, o, bundan sonra da ölkəmizin inkişafına öz dəyərli töhfəsini verəcəkdir. Bu təyinat münasibətilə mən onu təbrik edirəm və ona yeni uğurlar arzulayıram.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva çıxış edərək dedi:

- Hörmətli cənab Prezident. Mənə göstərdiyiniz yüksək etimada görə Sizə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bu vəzifəyə təyin olunmaqla öhdəmə düşən məsuliyyətin ciddiliyini tam şəkildə dərk edirəm və inanıram ki, cənab Prezident, Sizin və mənə inanan bütün insanların etimadını doğrultmağı bacaracağam.

Mənim fəaliyyətim haqqında dediyiniz sözlərə, verdiyiniz qiymətlərə görə Sizə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Mənim üçün belə bir qiymətə layiq olmaq böyük şərəfdir. Sadələdiyiniz hər bir uğurun, hər bir nailiyyətin arxasında Sizin köməyiniz, Sizin dəstəyiniz durur.

Ötən illər ərzində Sizin dövlətçilik ideyalarınız, vətənpərvərliyiniz, Azərbaycan dövlətinin maraqlarını sədaqətlə, irdə ilə, cəsarətlə qorumağınız, insanlarla, Azərbaycan xalqı ilə birliyi mənim və mənimlə çalışan bütün insanlar üçün

bir nümunə idi. Bizim fəaliyyətimizi istiqamətləndirən bir nümunə idi. Biz fəxr edirik ki, son illər ölkəmizdə baş verən müsbət meyillərdə, dəyişikliklərdə, inkişafda, Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunun artmasında biz öz kiçik də olsa töhfəmizi verməyi bacarmışıq. Mən əminəm ki, vəzifədən asılı olmayaraq, insan öz yolunu, peşəsini seçəndə hər

hansı bir işinə, əməyinə vicdanla yanaşmalı, qarşısına aydın məqsədlər qoyub, bu məqsədlərə nail olmağa çalışmalı, söz və işlərində bütöv olmalıdır.

Rəhbərlik etdiyim Heydər Əliyev Fondu artıq 13 ildir ki, öz fəaliyyətini humanizm prinsipləri əsasında qurub. Biz bu illər ərzində bir çox irimiqyaslı layihələr icra etmişik. Biz

Azərbaycanın ictimai və siyasi həyatında fəal iştirak edirik. Biz infrastruktur layihələri icra edirik. Eyni zamanda, biz 13 il ərzində ayrı-ayrı insanların problemlərinə heç zaman biganə qalmamışıq. İnsanlarla ünsiyyətdə olmaq, onları dinləmək və eşitmək, köməyə ehtiyacı olana kömək etmək, mənəvi dəstək vermək Heydər Əliyev Fondunun hər bir

əməkdaşının birbaşa vəzifəsidir. Hesab edirəm ki, bu, dövlət qurumlarında çalışan bütün insanların əsas borcu və vəzifəsidir. Gündəlik fəaliyyətimizdə insansevərlik, mərhəmət, qarşılıqlı hörmət, mehribançılıq unudulmamalıdır. Əksinə, məhz bu mənəvi dəyərləri uca tutaraq ən yüksək qələbələr əldə etmək, ən böyük zirvələrə qalxmaq olar.

Hörmətli cənab Prezident. Hörmətli Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri.

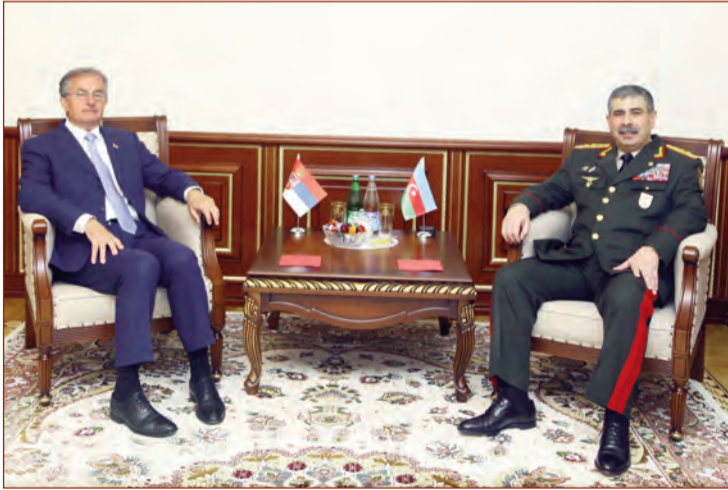
Mən sizi əmin edirəm ki, gələcək fəaliyyətimi məhz bu prinsiplər əsasında qurmağa çalışacağam. Ölkəmizin və xalqımızın maraqlarını hər şeydən üstün tutacağam, Azərbaycana layiqincə xidmət etməyə çalışacağam.

Göstərdiyiniz etimada görə Sizə bir daha dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

* * *

İclasda Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarını dəstəklədiklərini bildirdilər və Mehriban Əliyevaya fəaliyyətində uğurlar arzuladılar.

Azərbaycan ilə Serbiya arasında hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə olunub

Fevralın 20-də Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Serbiya Respublikasının ölkəmizdəki fəvqaladə və səlahiyyətli səfiri Nebojša Rodiç ilə görüşüb.

Azərbaycan-Serbiya münasibətlərinin inkişafında dövlət başçılarının rolunun xüsusi qeyd edildiyi görüşdə bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, hərbi sahədə də əlaqələrin uğurla davam etdiyi vurğulanıb.

Ölkələrimiz arasında mühüm strateji əməkdaşlığın, dost və mehriban münasibətlərin mövcudluğunu qeyd edən səfir Serbiyanın Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü daim dəstəklədi-

yini vurğulayıb.

Görüşdə Azərbaycan ilə Serbiya arasında hərbi, hərbi təhsil və hərbi-texniki sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, regiondakı hərbi-siyasi vəziyyət, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişesinin nizamlanmasına dair məsələlər müzakirə edilib.

Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti,
foto
Natiq İSAYEVİNDİR

Veteranlar yalnız mənsub olduqları nəslin deyil, bütün xalqın fəxridir

Fevralın 18-də Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Azərbaycan Respublikası Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatında veteranlarla görüşərək onların qayğıları ilə maraqlanıb.

Respublika Veteranlar Təşkilatından AZƏRTAC-a bildirdilər ki, görüşdə Prezident İlham Əliyevin veteranlara göstərdiyi diqqət və qayğıdan söhbət açılıb, dövlətimizin başçısına minnətdarlıq ifadə olunub.

Prezidentin köməkçisi vurğulayıb ki, ölkə həyatında daim fəallıq göstərən veteranlar yalnız mənsub olduqları nəslin və ailələrin deyil, bütün xalqın fəxri, ağsaqqalı və ağ-birçəyi hesab edilir.

Azərbaycanda müharibə əlilləri və veteranlarının yüksək dövlət qayğısı ilə əhatə olunduğunu qeyd edən Əli Həsənov bildirib ki, bu siyasətin əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Ulu Öndərin Azərbaycana yenidən rəhbərliyə qayıtması ilə veteranlar təşkilatının fəaliyyəti canlanıb, veteranlara münasibət əsaslı şəkildə dəyişib. Bu siyasət hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən da-

vam etdirilir. Təkcə cari ilin əvvəllərində müvafiq sərəncamlar imzalanıb, İkinci Dünya müharibəsi veteranları - Azərbaycan Respublikası Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının üzvləri Aleksandr Qritçenko və Fatma Səttarova "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilib. Hər iki qocaman veteran bu yüksək dövlət mükafatına ölkənin ictimai həyatında səmərəli fəaliyyətlərinə və gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsindəki xidmətlərinə görə layiq görülüb.

Sonra Prezidentin köməkçisi Azərbaycan Prezidentinin fəxri diplomlarını Fatma Səttarovaya və Aleksandr Qritçenkoya təqdim edib, onlara cansağlığı və işlərində uğurlar arzulayıb.

Fatma Səttarova və Aleksandr Qritçenko yüksək təltifə və diqqətə görə Azərbaycan Prezidentinə dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Respublika Veteranlar Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəmil Xəlilov çıxış edərək Prezident İlham Əliyevin mühəribə iştirakçılarının və əlillərinin sosial müdafiəsini gücləndirmək istiqamətində ardıcıl addımlar atıldığını diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, Azərbaycanda veteranlara, sözün həqiqi mənasında, mənəvi sərvət kimi yanaşılır. Azərbaycan veteranları dövlətimizin başçısının daxili və xarici siyasətini bir-mənəli olaraq dəstəkləyir və bu siyasətin gələcəkdə də uğur qazanması üçün bütün bilik və bacarıqlarını sərf etməyə çalışırlar.

Ordumuzun mühüm elm və təhsil ocağı

“Müasir təhlükəsizlik sistemində kibertəhlükəsizlik məsələləri” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib

Fevralın 20-də Təlim və Tədris Mərkəzində Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının yaradılmasının 18-ci ildönümünə həsr edilmiş “Müasir təhlükəsizlik sistemində kibertəhlükəsizlik məsələləri” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirildi. Tədbir iştirakçıları ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etdikdən sonra Dövlət himni səsləndirildi.

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının rəisi general-leytenant Heydər Pirişev tədbir iştirakçılarına Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun Akademiyanın şəxsi heyətinə ünvanlanmış təbriki bəyənini çatdırdı. Təbrik məktubunda Ümummilli Lider tərəfindən əsas qoyulan Azərbaycan Ordusunun qısa müddət ərzində böyük inkişaf yolu keçdiyi, müasir dövrdə Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizin müdafiə qüdrətinin artırılmasında böyük nailiyyətlər əldə etdiyi vurğulanırdı. Məktubda bildirildi ki, Akademiyanın şəxsi heyəti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Hərbi Anda və nizamnamələrə bundan sonra da sadiq qalacaq, döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıq sahəsində yeni uğurlar əldə edəcək, Silahlı Qüvvələrimiz üçün peşəkar

kadrların hazırlanmasında xüsusi rol oynayacaqdır. General-leytenant Heydər Pirişev çıxışı zamanı Hərbi Akademiyanın yaradılması haqqında ətraflı məlumat verdi: “Əvvəlcə zabitlərin hazırlığının təkmilləşdirilməsi məqsədüyükün hesab edildi. Bu məqsədlə Müdafiə nazirinin müvafiq əmri ilə 1997-ci il oktyabrın 13-də 4 aylıq akademik kurs yaradıldı. Bundan sonra Silahlı Qüvvələrin yüksək hazırlıqlı peşəkar zabitlərlə kompleksləşdirilməsi məqsədilə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının yaradılması qərara alındı. Beləliklə, bu qərar 20 fevral 1999-cu il tarixdə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin fərmanı ilə həyata keçirildi”. Nətiçədə Hərbi Akademiyanın maddi-texniki, maddi-tədris bazasının gündən-gündə inkişaf etdiyini və həmin inkişafın nəticəsi olaraq kompüter avadanlıqları ilə təmin olundu-

ğunu, elektron kitabxana yaradıldığını, hərbi elminin inkişafı, eləcə də elmi-pedaqoji kadr hazırlığı məqsədi ilə 2014-cü ildə Adyunkturanın fəaliyyətə başladığını diqqətə çatdırdı. “Milli təhlükəsizlik və hərbi elmlər”, “Hərbi icmal” jurnallarının işıq üzünə gəldiyinə toxunan Akdemiyanın rəisi xarici dövlətlərin hərbi təhsil müəssisələri ilə uğurlu əməkdaşlığın yarandığını da bildirdi. “ABŞ-ın Milli Müdafiə Universiteti, Hərbi Dəniz Kolleci, Birləşmiş Qüvvələr Qərargahı Kolleci, Çexiya, Polşa, Bolqarıstan, İsveç, Ukrayna və Pakistanın Milli Müdafiə Universitetləri ilə elm və təhsil sahələrində əməkdaşlığımız davam edir.”

General Silahlı Qüvvələrimizin qarşısında zəbt edilmiş torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad edilməsi kimi müqəddəs bir vəzifənin durduğunu bildirdi və çıxışını Azər-

baycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin sözləri ilə bitirdi: “Ölkəmizdə güclü ordu yaradılmışdır və bu proses davam edəcək, bu məsələ daim mənim diqqət mərkəzimdə olacaq. Mühərribə hələ bitməyibdir, ona görə də biz orduya daim böyük diqqət yetirməliyik.”

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının adyunkt polkovnik Arif Həsənov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında kibertəhlükəsizliyin tədris proqramına daxil edildiyini dedi: “Təhsil ocağımızda kibertəhlükəsizlik üzrə simulya-

siya proqramlarının istifadəsi nəzərdə tutulub. Mövzunun aktuallığını nəzərə alaraq tədris ocağımızda bu sahədə elmi tədqiqat işləri aparılmaqdadır.”

Fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elxan Səbiyev kibertəhlükəsizliyin dünyada dövlətlərinin diqqət mərkəzində olduğunu və bu istiqamət üzrə elmi, texnoloji, innovativ əməkdaşlığa ehtiyac duyulduğunu tədbir iştirakçılarına diqqətinə çatdırdı.

Müdafiə Nazirliyinin şöbə rəisi polkovnik Ramazan Muradov da çıxışı zamanı rabitə və kibertəhlükəsizliyə bir sıra vacib məsələlərə toxundu.

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası rəisinin əmri ilə bir qrup hərbi və mülki işçilər mükafatlandırıldı.

Tədbirin sonunda əməkdar mədəniyyət işçisi polkovnik-leytenant Zöhrab İmamquliyev rəhbərlik etdiyi Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabıtlar Evinin Mahni və Rəqs Ansamblının əməkdaşları maraqlı konsert proqramı təqdim etdilər.

**Kapitan
Məhəmməd ƏLİYEV,
“Azərbaycan Ordusu”,
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Silahlı Qüvvələrimizin nümayəndələri beynəlxalq tədbirdə iştirak edirlər

Fevralın 18-dən martın 10-dək Saçxere şəhərində (Gürcüstan) “Təməl qış dağ hazırlığı kursu” keçirilir.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin nümayəndələri də iştirak edirlər.

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

21 fevral 2017-ci il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində snayper tüfənglərindən və iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini ümumilikdə 31 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyemberyan rayonunun Voskevan kəndində və adsız yüksəkliklərdə, İcevan rayonunun Berkaber kəndində yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Quşçu Ayırım, Kəmərlü və Qızılhacılı kəndlərində, Berd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağbulaq kəndində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Xocavənd rayonunun işğal altında olan Kuropatkino, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Aşağı Seyidəhmədli kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Xocavənd, Füzuli və Cəbrayıl rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də Silahlı Qüvvələrimizin mövqeləri atəşə tutulub.

Əməliyyat şəraitinə uyğun olaraq bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüldü.

“Qondarma “referendum” Ermənistanın özünü və beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaq cəhdindən başqa bir şey deyil”

Azərbaycanın qanunlarına və beynəlxalq hüququn prinsiplərinə, beynəlxalq ictimaiyyətin, o cümlədən ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrinin mövqeyinə zidd olaraq Ermənistan tərəfindən siyasi təxribat məqsədilə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qondarma “referendum” keçirilir.

Dünya birliyi tərəfindən qanunsuz hesab olunan və nəticələri qəbul edilməyən bu qondarma “referendum”un keçirilməsi Ermənistanın özünü və beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaq, danışıqlar prosesinə xələf gətirmək cəhdindən başqa bir şey deyil.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyevin açıqlamasında yer alıb.

Açıqlamada qeyd edilir ki,

Ermənistan tərəfinin bu qanunsuz “referendum”un kimlərsə tərəfindən müşahidə edilməsi barədə iddiası gülüncdür. Heç bir beynəlxalq təşkilat və ya dövlət tərəfindən bu qanunsuz “referendum”u müşahidə etmək üçün nümayəndə heyəti göndərilməyib.

Ermənistan öz uğursuz və qanunsuz fəaliyyətinə bəraət qazandırmmaq üçün bir qrup şəxsin işğal olunmuş ərazilərə fərdi səfərini təşkil edib. Bu özfəaliyyəti qanunsuz turizm səfəri də adlandırmaq

olar. İlk araşdırmalarımız onu deməyə əsas verir ki, onların əksəriyyəti adları artıq arzuolunmaz şəxslər siyahısında olan erməni lobbisi və Ermənistanın təsiri altında olan şəxslərdir. Digər bir neçə şəxsin adı dəqiqləşdiriləcək və mütləq qaydada arzuolunmaz şəxslər siyahısına daxil ediləcək. Ermənistanın əvvəlki metodundan istifadə edərək kimlərsə aldadaraq işğal olunmuş ərazilərə gətirməsi halları da istisna deyil.

Açıqlamada vurğulanır ki, Ermənistan bu kimi təxribatçı və lüzumsuz əməllərlə məşğul olmaq, özünü və beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaq cəhdlərinin əvəzinə, işğalçı siyasətinə son qoymalı, münafiqin həllinə və regionda davamlı sülhün təmin olunmasına çalışmalıdır.

"N" hərbi hissəsində müasir tələblərə cavab verən tibb məntəqəsindən qeydlər götürmək və burada hərbiçilərimizə göstərilən tibbi xidmətlə yaxından tanış olmaq istədik.

İlk olaraq tibb xidməti leytenantı Orxan İbrahimli ilə söhbət etdik. O, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin orduya qayğısı sayəsində hərbi səhiyyənin də müasir tələblər səviyyəsində qurulmasında ixtisarla danışdı. Bildirdi ki, yeni istifadəyə verilmiş tibb məntəqəsinin müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz edilməsi hərtərəfli müayinə və müalicələrə imkan verir. "Xəstələrə əlverişli tibbi xidmətin göstərilməsi üçün hər cür imkanlarımız mövcuddur. Tibb məntəqəsinə müraciət edən xəstələrə müayinə metodları ən müasir avadanlıqlarla həyata keçirilir. Məntəqənin nəzdində müxtəlif diaqnostik kabinetlər fəaliyyət göstərir. Otaqlarımız rentgen, USM, EHQ, İor kombaynı kimi ən müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz edilib. Ötən illərlə müqayisədə xəstələrin sayı əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Ümumiyyətlə, əsgərlər arasında xəstələrə rast gəlinmir. Bu da şəxsi heyətin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşması ilə əlaqədardır. Əksər xəstələrimiz məntəqədə müalicə olunur".

Tibb xidməti zabiti ilə olan söhbətimizdən öyrənirəm ki, həkim ziyalı ailəsində dünyaya gəlib. Göz açib tərbiyə olunduğu mühitdə hər şeydən üstün tutulan Vətən sevgisi, vətənpərvərlik hissləri onun insanlar üçün gərəkli peşə seçməsinə təsirli təsirli olmuşdur.

Müsaibim aprel döyüşlərindən də söhbət açdı, bölmənin şəxsi heyətinin həmin günlərdə ön xəttə göndərilmək üçün hazır olmasından, həmçinin ordumuzun qazandığı qələbənin onlara aşılacağı vətənpərvərlik coşqusundan danışdı.

Bölmənin müasir şəraiti ilə

Tibb xidməti

"Həm hərbiçisi, həm də həkim adını daşımaq qürurvericidir"

tanış olarkən tibb xidməti leytenantı Orxan Kərimlinin gözünü müayinə etdiyi xəstəsi ilə mehriban, səmimi münasibəti diqqətimi cəlb etdi. Gənc zabıt tibb xidməti rəisi vəzifəsini icra edir. 2014-cü ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi Tibb fakültəsini bitirib. Ucarda dünyaya göz açan gəncin bu xeyirxahlıq sənətini seçməsinə rayonun tanınmış həkimlərindən olan əmisinin də rolu böyükdür.

Stomatoloji kabinetdə də həkim posientin dişlərini müalicə edirdi. Stomatoloq tibb xidməti leytenantı Amid Sofuyev diş ağrısından əziyyət çəkən əsgərə qulluq göstərirdi. O, Azərbaycan Tibb Universitetinin stomatologiya fakültəsini bitirib. 2016-cı ildə Vətən müqəddəs borcunu ödəyərkən qəlbini dərinliklərindəki vətənpərvərlik hissi ilə ehtiyat zabıt kursunu başa vurmasından fəxrle danışdı, tibb xidməti zabiti olmasıyla qürurlandığını dedi.

Tibb xidməti leytenantı Emil Həsənov isə Tovuz rayonunun Aşağı Quşçu kəndində anadan olub. Həkim bildirdi ki, daha çox qrip, soyuqdəymə, qızdırma kimi şikayətlərlə müraciət edənlər vardır. Həkim kimi məsuliyyətli, xeyirxah bir peşə seçməsindən qürurla söz açan gənc zabıtə görə, hərbi həkim olmaq böyük məsuliyyət tələb edir. "Həm hərbiçisi, həm də həkim sənətini daşımaq çox qürurvericidir."

Sanitar-təlimatçı baş çavuş Şəhla Bəşirova 1994-cü ildə orduya gəlib. Keçən illərə nəzər salan Şəhla xanım da ürəkəçən yeniliklərdən ürək-dolusu danışdı. Tibb bacısı özünü Vətənimizin keşişində duran oğullara ana-bacı bilir.

Füzuli rayonunun Əhməd-alılar kəndindən olan sanitar rə mehribanlıq, səmimiyyəti, hər bir xəstəyə öz doğması kimi qulluq göstərməsinin bir özəlliyi də ondadır ki, oğul anasıdır, yeni gələcəkdə özü də əsgər anası olacaq.

Bölmədə müalicə olunan əsgərlərin də fikirlərini öyrəndim. İlkim Fətullayev, Rəvan Abdurrəhmanlı, Mehdi Hümətov, Fərhad Nağıyev və başqaları burada onlar üçün

yaradılan şəraitə görə minnətdarlıqlarını bildirərək həkimlərin diqqətindən, tibb bacılarının qayğısından razılıq etdilər.

əsgər Aynur Safina hərbiçisi ailəsində anadan olub. Onların ailəsi son ana kimi doğma ocağından ayrılmaq istəməyib. 16 il akademik M.Mirqasımov adına Respublika Klinik xəstəxanasında əməliyyat tibb bacısı işləyən Aynur xanım 2013-cü ildən ordu sıralarındadır. Aynur xanımın xəstələrə

yardımlarını bildirərək həkimlərin diqqətindən, tibb bacılarının qayğısından razılıq etdilər.

**Leytenant
Günay TAĞIYEVA,
"Azərbaycan Ordusu",
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

"Dəniz kuboku-2017" müsabiqəsi ilk dəfə Azərbaycanda keçiriləcək

Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı vəzifəsini icra edən 1-ci dərəcəli kapitan Zaur Hümətovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində səfərdə olub.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, səfər zamanı Rusiyanın Hərbi Dəniz Donanmasının (HDD) baş komandanının müavini vitse-admiral Aleksandr Fedotenkov və baş komandanlığın zabıtları ilə Azərbaycan nümayəndə heyəti arasında işçi görüşlər keçirilib.

Rusiya HDD baş komandanlığının nümayəndələri ilə Azərbaycan HDQ nümayəndələri arasında keçirilən görüşdə yarışların təşkili və keçirilməsi üzrə əvvəlki illərin təcrübəsi nəzərdən keçirilib, 2017-ci ilin avqustunda Azərbaycanın ərazi sularında suüstü gəmilərin heyətlərinin beynəlxalq ordu oyunları çərçivəsində keçiriləcək "Dəniz kuboku-2017" müsabiqəsinin qaydaları, rəhbərliyi sənədləri işlənməsi və digər təşkilati məsələlər müzakirə olunub.

Səfər zamanı Azərbaycan nümayəndə heyəti Rusiyanın suüstü gəmilərin heyətlərinin sağalma qabiliyyəti üzrə hazırlığı üçün nəzərdə tutulmuş təlim-məşq komplekslərinin yaradılması sahəsində ixtisaslaşmış müəssisələrindən birini ziyarət edib, "Kreyser Avrora" mərkəzi hərbi-dəniz muzeyinin filialının yenilənmiş ekspozisiyası ilə tanış olub.

Şəhidlik, yaralanma, sağlamlığı itirmə... Bəlkə güclü bir dövlət olmaq üçün başlıca təməl bunlardan ibarət olmalıydı. Xoşbəxt bir gələcək körpələrin haqları deyildimi? Ya qocaların rahat ölümü? Ya anaların öz övladlarının xoşbəxt gələcəyini görmək?

26 ildi fevralın 26-sını hər kəs dərin bir sükut içində yad edir. Əslində, həmişə yad edirik. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti fevralın 26-sı saat 17-də Xocalı faciəsinin yad edilməsi haqda fərman verib.

Fevralın 25-dən 26-sına keçən gecə ermənilər Rusiya ordusunun Xankəndində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının köməyi ilə Xocalı şəhərini məhv etdilər.

İşğalçı basqınlardan qabaq Xocalıya çoxlu qaçqın pənah

Redaksiyamızın poçtundan

Tarixi cinayət

gətirmişdi. Əhalisi 7 mindən çox idi. Buna görə də Xocalıya respublika əhəmiyyətli şəhər adı verilmişdi.

Fevralın 25-də axşam şəhər top atəşinə tutuldu. Aeroport və evlər dağıldı. Bundan sonra şəhərə hücum başlandı. Bu və ya digər səbəblərdən şəhərin müdafiəsi zəif idi. Zirehli texnikanın atəşləri nəticəsində bu sədd asanlıqla dağıldı. Həmin gün xalqa misli görülmemiş zülm edildi. Böyük bir şəhərin əhalisindən yalnız 1500 nəfərə yaxın adam salamat qaldı.

Ölümündən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülən Çingiz Mustafayevin kadrlarını izləyən fransız jurnalist demişdi ki, mən müharibələr, alman faşistlərinin qəddarlıqları haqqında çox şey eşitmişəm. Lakin 5-6 yaşlı uşaqları, dinc əhalini qıran ermənilərin qəddarlığı daha dəhşətli olub.

Bu faciənin ən düzgün xarakterini Heydər Əliyev bildirmişdir: "Bütövlükdə Azərbaycan xalqına qarşı yönəldilmiş Xocalı soyqırımını öz ağılasıq-maz qəddarlığı və qeyri-insani cəza üsulları ilə bəşər tarixində tayı-bərabəri olmayan bir vəhşilik aktıdır. Bu soyqırım, eyni zamanda, bütün bəşəriyyətə qarşı tarixi bir cinayətdir".

Hüsniyyə İDRİSOVA

Yola saldıığımız 2016-cı il ömrümüzə bir çox hadisələrlə əlamətdar oldu, həm də ordumuzun aprel zəfəri ilə yadda qaldı. Qəsbkar Ermənistanın cəbhə xəttində törətdiyi növbəti güclü tərribatı qətiyyətlə dəf edən qəhrəman hərbiçilərimiz həmin günlərdə bizə əsl qələbənin sevincini yaşatdılar. Cəbhə xəttinə yaxın ərazilərdə məskunlaşmış vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə işğaldan azad edilən bir neçə yüksəklikdə indi Azərbaycanın üçrəngli dövlət bayrağı əzəmətlə dalğalanır.

Xocalıda baş verən müdhiş faciədən düz 25 il keçir. 25 ildir ki, Qarabağın bu dilbər guşəsi də öz sakinlərinin yolunu gözləyir. 1992-ci ilin soyuq fevral günlərindən birində burada elə faciə yaşandı ki, bəlkə də bəşəriyyət tarixində belə qətləmin, belə qəddarlığın oxşarı tapılmaz. Xain düşmənlərimiz öz havadarının dəstəyi ilə bir qış gecəsində qəflətən hücum keçərək bir qəsəbəni yer üzündən sildi. Xocalıda elə bir ailə tapılmadı ki, bu dəhşətləri yaşamınsın.

Həmin faciədə sağ qalan yaşlıların əksəriyyəti dünyasını dəyişib, el-oba həsrəti ilə sıralarımızdan köç edib. Amma o zamankı körpələr indi

25, 26, 27...yaşlarındadır. Onlar Xocalını görməsələr də, böyüklərin söhbətlərindən, ağırlı-acılı xatirələrindən hər şeyi eşidiblər, öyrəniblər.

Xocalıdan olan bir qız tanıyıram, valideynlərinin hər ikisi şəhid olub. Hər dəfə onu xatırlayanda qəlbimin dərinliyində düşməne bəslənən nifrətin, qınsın miqyası sonsuzdur. Xı o da yaşlıları kimi xoşbəxt, atalı-analı yaşamaq istəyirdi. Amma nə yazıq ki, bu səadət ona qismət olmadı. Məndən bir neçə yaş böyük olan o məsum qıza Allahdan səbr diləyirəm. Deyirəm ki, qəddini əymə, bacım, başını dik tut, qoy sənə belə müsibəti nəşib edən düşmənlərimiz xar olsun. Onsuz da məğrur əsgərlərimizin, zabıtlərimizin hüner və rəşadətindən nəticəsi olan aprel qələbəsi onları vahiməyə, qorxuya salıb. İndi düşmənlərimiz də anlayır ki, Cocuq Mərcanlı kimi, bir gün Xocalı da işğaldan azad ediləcək. Onda hər bir xocalılı kimi, sən də doğma yurduna qayıdacaqsan. Həmin gün böyük qələbəmizi bayram edəcəyik. Xocalı qəsəbəsi də dövlətimizin qüdrəti sayəsində Cocuq Mərcanlı kimi yenidən bərpa ediləcək, orada da yeni, müasir evlər tikiləcək və sən kimi yüzlərlə doğma sakinləni öz ağışına alacaq. Onda sən atan-anan kimi neçə min Xocalı vətəndaşının, şəhidlərimizin və qəhrəmanlarımızın da ruhu şad olacaq!

Səkinə PƏNAHOVA

Ordu və cəmiyyət

"Qəhrəmanlıq insanın ürəyindən gəlməlidir"

- **Mustafa müəllim, bu yaxınlarda Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anarı, həmçinin bir neçə tanınmış yazıçı və şairi qəbul etdi. Çox maraqlı və səmərəli keçən bu görüşdə cəmiyyətimiz üçün dəyərli məsələlər müzakirə olundu. Görüşdən sonra yazıçı və şairlər hərbi hissələrdəki kitabxanalara kitablar bağışladılar. Yəqin ki, yazıçı olaraq siz də bu təşəbbüsdən geri qalmayacaqsınız.**

- Əlbəttə, mən bu təşəbbüsü ürəkdən alışıqlayım. Bu xeyirxah işə məmnuniyyətlə qoşuluram. Təkcə bu gün deyil, hələ döyüşlər gedən illərdə də həmkarlarımla hərbi hissələrə, torpaqlarımızın müdafiəsində dayanan əsgərlərlə görüşməyə çalışırdım. O ağır günlərdə hərbiçilərimizə mənəvi dayaqların lazımı idi. 1992-1993-cü illərdə mərhum Söhrab Tahir, Ağacavad Əlizadə və başqa ziyalılarımızla Qubadlı, Zəngilan, Füzuli, Cəbrayıl, Ağdam, Tərtər bölgələrindəki döyüşçülərlə görüşürük. Onların dünyanı ən böyük foto-objektivinin çəkəmədiyi şəkilləri insanın gözü çəkə bilər. O illərdə cəbhə bölgəsinə səfərləri, zabit və əsgərlərlə keçirdiyimiz görüşləri gözümə yaddaşma çəkmişəm. Mənim üçün yaddaşma köçmüş o şəkillər həmişə canlıdır, diri. Həmin günlərdə vətənpərvərlik mövzusunda yazdığım məqalələrə görə Yazıçılar Birliyinin diplomuna layiq görülmüşdüm.

- **Sizin Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Asif Məhərrəmov haqqında yazdığınız "Fred Asif" sənədli romanınız maraqla qarşılandı. Bu roman necə yarandı?**

- Hər hansı bir kitab mənəbini, mövzunu müəyyən hadisələrdən alır. Tabor komandiri Asif Məhərrəmovla cəbhə bölgəsinə olan səfərlərin birində tanış olmuşdum. Onun müharibəyə şüurlu münasibəti diqqətimi cəlb etmişdi. Fred Asif qorxmaz döyüşçü və şəxsiyyət idi. O, döyüş bölgəsində şəhid olmasa da, soyuq sən-gərlərdə sağlamlığını itirmişdi. Bunun nəticəsi olaraq 1994-cü ildə vəfat etmişdi. Onun qəhrəmanlığını əbədiləşdirmək üçün sənədli-bədii əsər yazdım. Əsərdə sənədiliklə bədiiyyəti qovuşdurmağa çalışmışam. Qəhrəmanı oxucuya olduğu kimi, realistcəsinə təqdim etmişəm. Heç bir uydurmaya, şişirtməyə yol verməmişəm. Əsasən şahidlərdən eşitdiklərimi qələmə almışam. Əsər iki dəfə nəşr olundu.

- **Mustafa müəllim, bu şüurlu münasibət nə idi? Qəhrəmanın müharibəyə şüurlu münasibətinin nə olduğunu bilmək oxucular üçün də maraqlı olardı.**

- Asif Məhərrəmov tabor komandiri idi. Əldə silah düşmənlə vuruşurdu. Məqsədi torpaqlarımızı erməni işğalçılarından qorumaq idi. Gecəsi-gündüzü sənəklərdəydi. Təbii

Tanınmış yazıçı, publisist Mustafa Cəmənlinin Qarabağ müharibəsi mövzusunda "Fred Asif", "Mübariz", "Ruhların üsyanı", "Üçyaşlı əsir" adlı sənədli və bədii nəsr əsərləri çap edilib. Dəfələrlə nəşr olunan "Xallı gürzə" tarixi romanı Qarabağ xanlığına, onun qurucusu Pənah xan Cavanşirə həsr edilmişdir. O, həm də "Ölümlə mələyi" tarixi romanın, "Leyli və Məcnun", "100 il səhnədə", "Sənət hekayələri" kimi dəyərli kitabların müəllifidir.

ki, üstümüze mərmi yağdıran düşməni gül-çiçəklə qarşılamırlar. Asif də bir komandir kimi düşməni susdurmaq üçün atəş əmri verirdi. Amma o, hər dəfə düşmən mövqələrinə atəş açmaq əmri verdikdə deyirdi ki, kaş atdığımız güllələr nə qadına, nə də uşağa dəyməsin. Bu, çoxları üçün yaxşı tanındığı qəhrəmanın fəlsəfəsi idi. O müharibədə günahsız, dinc adamların qanının tökül-məsini istəmirdi. Onun atəş hədəfi yalnız düşmənin döyüşçüsü idi. Azərbaycan zabit-i, Azərbaycan əsgəri bu ürək-lə, bu humanist əqidə ilə dö-yüşürdü. Amma ermənilər bi-zim əsirlikdə olan qadınların, uşaqların başına nə oyunlar aç-ıblar, ağılasığmaz işgəncələr veriblər.

- **Kitabınız nəşr olunan-dan sonra hərbi hissədə təqdimat mərasimi də keçiribsiniz.**

- Bəli, kitab işıq üzü gö-rəndən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Asif Məhərrəmovun xidmət etdiyi və komandiri olduğu hərbi hissədə təqdimat mərasimi keçirdik. Zabit və əsgərlər həmin tədbirdə fəal iştirak edirdilər. Onlar əsəri çox maraqla qarşıladılar. Bu təqdimat, bu görüş mənim üçün yaddaşlara oldu.

- **Qələminiz sanki qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik mövzusunda köklənib. Aradan illər keçəndən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimov haqqında da "Mübariz" adlı sənədli povest yazdınız.**

- Qəhrəmanlar haqqında mütləq yazmaq lazımdır. Çünki onlar böyüməkdə olan nəsillər üçün nümunədir, qəhrəmanlıq nümunəsidir. Mübariz İbrahimovun qəhrəmanlığını eşidəndə, sanki, damarımda qanıma coşdu, onunla qürur duyurdum, fəxr etdim. Mübarizin valideynləri və yaxınları ilə görüşüb haqqında kifayət qədər məlumat topladım. Az zaman çərçivəsində sənədli povest yazıb çap etdirdim. Bu, Mübariz İbrahimov haqqında yazılan ilk kitab idi. Sevindirici hal-dır ki, "Mübariz" povestindən müvafiq fragmentlər həm tarix, həm də ədəbiyyat dərslərinə salınıb. Şagirdlər Mübariz haqqında yazılanları böyük maraqla oxuyurlar. Məni tez-

tez Mübariz İbrahimovla bağlı keçirilən tədbirlərə dəvət edil-ler. Belə mərasimlərdə qəhrə-man barədə danışmaqdan məmnun oluram. Bir neçə də-fə müəllimlər Mingəçevirdən, Gəncədən dərs prosesində mənə telefon açaraq şagird-lərlə canlı bağlantı yaradıblar. Şagirdlərin qəhrəmanla bağlı suallarına cavab vermişəm. Bu çox yaxşı bir nümunədir. Müharibə şəraitində yaşadığımız indiki günlərdə qəhrəman-lığı təəssüfünə edən əsərlərin təbliği, tədrisi çox vacibdir. "Ruhların üsyanı", "Üçyaşlı əsir", "Xallı gürzə" və başqa kitabları Qarabağ müharibə-sinin ağır-acılarına, tarixi keç-mişinə həsr olunub. Qarabağ mövzusunda yazdığım məqalələrimi ingilis, fars, rus dillərinə tərcümə etdirmişəm ki, qoy başqa millətlər də erməni vəh-şiliyindən məlumatlı olsun.

- **Sizi müharibə və qəhrəmanlıq mövzusunda bağ-layan hansı hissələrdir?**

- Bilirsiniz necədi? Bir var, hər-dən televizorda müharibə səhnələri görəsən, yaxud Qarabağla bağlı bir tabloya baxıb təsirlənəsən, nəse yazasan, bir də var ki, müharibənin içi-n-dən keçəsən, onun ağır-acısını yaşayıb sonra yazasan. Uşaqlığımız, gəncliyim Qarabağda keçib. Mən özüm müharibəyə bağlı insanam. Ona görə də bu mövzuya müraciət etməyi özümə borc bilirəm.

Ağdam rayonunun Cəmənli kəndində dünyaya göz açmışam. 1988-ci ildən bəri güllə səsləri eşidə-eşidə yaşayırdım. Torpaqlarımızın erməni qəb-karlarının tapdığı altında qal-ması bir yazıçı, bir ziyalı, bir vətəndaş kimi məni çox ağrı-dır. Qarabağın hər yerini qarış-qarış gəzməmişəm. O yerlər mənim üçün çox doğma və əzizdir. Soruşsalar ki, mənim üçün dünyanın ən əziz yeri haradır? Fikirləşmədən deyər-dim ki, mənim üçün ən doğma və fəxr elədiyim, öyündüyüm, sevdiyim yer Şuşadır. Şuşa qalasıdır. Bizim o tərəflərə yol-umuz düşəndə valideynlərim demirdilər ki, Şuşaya gedirik, deyirdilər Qalaya gedirik. Mə-nim üçün bu Qala həmişə məğlubedilməzlik rəmzi olub. Şuşa bizim qürur mənbəyimiz-dir. Tarix kitablarından oxu-muşdum ki, neçə-neçə cahan-

gir, sərkərdə bura hücum et-sə də, qalanı fəth edə bilmə-mişdilər. Bu yolda məğlub ol-muş, başlarından keçmişdilər. Şuşa, həqiqətən, alınmaz bir qala idi. O yerlərə ayağım də-yəndə özümü güclü hiss edirdim. Belə möhtəşəm qalanı nə vaxtsa ermənilərin zəbt edəcəyini heç ağılıma da gətir-məzdim. Ağılıma gəlməyənlər başımıza gəldi... Məni müharibə mövzusunda yazmağa təhrik edən hiss yurd itkisi, Vətən sevgisi, doğma yerlərin həsrəti. İnanıram ki, günlərin birində sevinc hissələri bu həsr-əti yuyub aparacaq. Nəhayət, özümüz güləcək.

- **"Buradan bir atlı keçdi" bədii publisistik kitabınız da tarixilik baxımından çox qiymətlidir.**

- Bu kitab, əsasən, Qarabağın tarixinə, keçmişinə, qəhrə-manlarına və etnoqrafiyasına həsr olunub. Maraqlı və dəyərl-i olduğuna görə iki dəfə nəşr olunub. Bu əsərdə məni dü-şündürən ümdə məsələlərdən biri tarixi şəxsiyyətlərimizin xalqın yaddaşında necə hiyf olunması və tarixi keçmişinə münasibətidir. Gənclərimiz bu əsərləri oxusalar, tariximizi da-ha da yaxşı öyrənərlər.

- **İnsani qəhrəmanlıq gös-tərməyə sövq edən vətənpərvərlik hissləridir. Bu hiss insanda necə yaranır, necə formalaşır?**

- Haradasa auditoriyaya gi-rib desən ki, hamınız Vətəni sevin, heç şübhəsiz, bir tapşı-riqlə, əmrilə, çağırışla heç kim vətənpərvər olmayacaq. Vətən sevgisi gərəkdir insanın içi-n-dən gəlsin. Əgər insan qəhrə-manlığı təəssüfünə edən çoxlu kitablar oxuyarsa, yəqin ki, vətənpərvər böyüyəcək. "Koroğ-lu", "Qaçaq Nəbi" və başqa qəhrəmanlıq dastanları, qəhrəmanlıq nağılları gənclərə vətənpərvərlik hissləri aşılayır. Bu ali və müqəddəs hisslərin formalaşmasında ailə və məktəb də rol əvəzsizdir. Yeni, edəbiyyat, söz sənəti insanın həm dünyagörüşünü artırır, həm də onda vətənpərvərlik hisslərini formalaşdırır desək, yəqin ki, yanılmırıq.

- **Qəhrəmanlıq göstərən insanlara münasibətiniz necədir? Ümumiyyətlə, hamı qəhrəmanlıq göstərə bilərmi?**

- Qəhrəmana, qəhrəmanlı-ğa münasibətim çox müsbət-dir. Müharibə şəraitində yaşa-dığımız günlərdə biz yazıçılar da boş dayanmamalıyıq. Qəhrəmanları bədii əsərlərdə vəsf edib tanıtmalıyıq, xalqa sevdirməliyik. Onlara abidələr ucaltmaq lazımdır. Təbii, hamı qəhrəman ola bilməz. Müharibə-yə, döyüşə yollanan qəhrə-man olmağa getmir, bunu qarşısına bir məqsəd kimi qoy-mur. O gedir ki, Vətəni işğalçı-lardan qorusun. Döyüşçü həm də heç vaxt ölümü də düşün-mür. O fikirləşir ki, daim vuru-şacaq, düşməni məhv edib, sağ-salamat evinə dönəcək. Qəhrəmanlıq çox yüksək ali hisddir. O da hər adama nəşib olmur. Qəhrəmanlıq insanın ürəyindən, qəlbindən gəlməli-dir. Rus şairi Nekrasovun gö-zəl bir sözü var: "Sən şair ol-maya bilərsən, amma vətən-dəş olmağa borclusan." Biz hamımız qəhrəman olmasaq da, mütləq Vətənin ən azı sı-ravi döyüşçüsü olmalıyıq. Qəhrəman olmaq da heç ki-min alınma yazılmayıb. Bəzən, heç gözləmədiyin bir adam-dan qəhrəmanlıq görürsən. Heç əvvəllər ona bu göz-lə baxmamısan. Qəhrəmanlıq da vulkan kimidi, bir anın içi-n-də püskürüb üzə çıxır. Bu əv-velcədən düşünülməmiş bir haldır. Əgər o anı ötürdün-sə, bir daha heç vaxt qəhrəmanlıq zirvəsinə yüksələ bilməyəcəksən. Qəhrəmanlıq həmin an adamın qəlbində birdən-birə kükrəyir. Qəhrəmanlıq göstər-mək üçün həmişə həyatda yer var.

- **Xalqın Azərbaycan hər-bçisinə olan sevgisi, məhəbbəti barədə nə deyərdiniz?**

- Çox sevindirici haldır ki, xalq öz zabitinə, əsgərinə hö-rmətlə yanaşır. Uğurla başa çatan aprel döyüşlərindən sonra xalqın əsgərinə, zabitinə sevgisi, məhəbbəti daha da artıb. Müstəqillik əldə et-dikdən sonra ordumuz da ya-ranmağa başladı. O illərdə mən ilk dəfə Azərbaycan hərbiçilərini tanınmış bəstəkar Cavanşir Quliyevin bəstələdiyi "Azərbaycan əsgəri" marşının sədaları altında küçədə ad-dımlayan görəndə qürur duy-dum, sevincimdən göz yaşla-rımı saxlaya bilməyib "Şükür, bu günü də gördüm" - dedim. Bir yazıçı, bir ziyalı kimi mə-nim orduya, əsgərə sevgim, məhəbbətim sonsuzdur.

Xalq ordusuna inanır. Azər-baycan Respublikasının Pre-zidentli, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qeyd etdiyi ki-mi, "Azərbaycan güclü dövlət-dir". Son vaxtlar Silahlı Qüv-vələrimizdə həyata keçirilən böyük islahatlar ordumuzu da-ha da gücləndirmişdir. Bu, vətəndaş olaraq yazıçı və şairlə-rimizi də qürurlandırır. Biz də əminik ki, ordumuz torpaqları-mızı işğaldan azad edəcəkdir.

- **Müsaibəyə görə çox sağ olun.**

Müsaibəni apardı:
Vahid MƏHƏRRƏMOV

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyəti ilə ictimai-siyasi hazırlıq sistemində keçirilən dərslər

1. IX əsrdə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı.
2. Babək Xürrəminin başçılığı ilə ərəb işğalçılarına qarşı mübarizə.
3. Xürrəmilər hərəkatının əhəmiyyəti.

IX əsrdə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı

VII əsrin əvvəllərində Ərəbistan yarımadasında güclü bir feodal dövləti meydana gəldi. Asiyada, Afrikada və Avropada islam dinini yaymaq siyasəti yeridən ərəblər İranın Rey və Qəzvin şəhərlərini işğal etdikdən sonra 639-cu ildə sərkərdə Hüzeyfənin başçılığı ilə Azərbaycana daxil oldular. Ərəb ordularının fasiləsiz hücumlarına baxmayaraq, əhali onlara asanlıqla boyun əymədi, düşməne ciddi müqavimət göstərərək, vergi verməkdən və islam dinini qəbul etməkdən imtina etdi. Yalnız 90 illik kəskin mübarizədən sonra xilafət orduları Azərbaycanın istilasını başa çatdırmağa bildilər. Ərəblər işğal etdikləri ölkələri əvvəllər öz qaydaları əsasında idarə edirdilər. Bu qaydalar isə mümkün qədər çox vergi toplamaqdan və başqa dinə mənsub olanlar arasında islam dinini yaymaqdan ibarət idi.

Xilafətin soyğunçu vergi siyasəti və məmurların özbaşınalığı, dəhşətli istismar və hüquqsuzluq, yerli feodalların mülklərinin və imtiyazlarının məhdudlaşdırılması, güclü ərəbləşdirmə siyasəti və başqa səbəblər əhalinin vəziyyətini ağırlaşdırmaqla yanaşı, ümumxalq qəzəbini coşdururdu.

VIII əsrin ortalarında Əməvilər sülaləsinin siyasətinə qarşı həm xilafət sarayında, həm də onlara tabe olan ölkələrdə kəskin mübarizə gedirdi. Xilafətə qarşı çıxışlar Azərbaycanda 748-752-ci illərdə geniş vüsət aldı. Üsyanda əhalinin bütün təbəqələri iştirak edirdilər və onlara yerli feodallar başçılıq edirdilər. Bu, səbəbsiz deyildi. Ərəblər Azərbaycanda möhkəmləndikcə yerli feodalları dövlət aparatından uzaqlaşdırır, onların torpaqlarını, kəndlilərin üzərindəki hüquqlarını və digər imtiyazlarını məhdudlaşdırırdılar. Ona görə də feodallar xilafətdən daha çox narazı idilər.

Ərəblərə qarşı 748-ci ildə Beyləqanda başlamış ilk üsyan tezliklə digər vilayətləri, xüsusilə Bərdəni və Ərdəbili əhatə etdi. Xalq hərəkatı Azərbaycanın digər əyalətlərini və bütün Ön Qafqazı bürüdü. 752-ci ildə üsyan amansızlıqla yatırıldı.

Azərbaycanda azadlıq mübarizəsinin parlaq səhifələrindən biri ərəb xilafətinə qarşı xürrəmilər hərəkatıdır. Xürrə-

Mövzu: IX əsrdə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı. Babək Xürrəminin başçılığı ilə ərəb işğalçılarına qarşı mübarizə.

İctimai-siyasi hazırlıq qrupunun rəhbərinə bu dərslər hazırlaşarkən Azərbaycan tarixinə dair tarixi və digər müvafiq ədəbiyyatdan istifadə etmək və mövzunu bölmənin gündəlik həyatı ilə bağlamaq tövsiyə olunur.

milərin şüarı torpağı və digər istehsal vasitələrini xalqın ixtiyarına verməkdən, kəndliləri və sənətkarları feodalların və digər hakim təbəqələrin asılılığından azad etməkdən ibarət idi.

Babək Xürrəminin başçılığı ilə ərəb işğalçılarına qarşı mübarizə

Tarixi mənbələrin məlumatına görə, xürrəmilərin ərəblərə qarşı azadlıq mübarizəsi 61 il davam etmişdir. Onun üçdə iki hissəsini Babək qədərki dövr təşkil edir. Bu mübarizənin xeyli hissəsinə Bəzz qalasının sahibi Cavidan rəhbərlik etmişdir. 816-cı ildə yerli feodal Əbu İmranla döyüşdə Cavidan ağır yaralanaraq öldü. Cavidanın ölümündən sonra xürrəmilərin hərəkatına onun köməkçisi Babək rəhbərlik edirdi.

Əsrlərdən bəri adı qəhrəmanlıq rəmzinə çevrilmiş Babək öz zamanının cəsur sərkərdəsi və görkəmli siyasi xadimi idi. Babək 798-ci ildə (bəzi mənbələrə görə 795-ci ildə) Ərdəbil yaxınlığında Bilalabad kəndində anadan olmuşdur. Babək gənc yaşlarında bir neçə il çobanlıq etmiş, iki il Təbrizdə sənətkar yanında şagird olmuş, sonra Cavidanla rastlaşıb xürrəmilərin paytaxtı Bəzzə getmişdir.

Xürrəmilər Babəkə qədər xilafətə qarşı iki dəfə - 778 və 808-ci illərdə üsyan etmişlər. Daha güclü olan ikinci üsyanda on minlərlə adam iştirak edirdi. Ərəb sərkərdəsi Abdulla ibn Malikin başçılığı ilə xürrəmilərə qarşı on min atlı göndərildi. Üsyan amansızlıqla yatırıldı, üsyançıların çoxu öldürüldü, əsir alınmış kişiləri xəlifə Harun ər-Rəşidin göstərişi ilə öldürdülər, qadın və uşaqları isə qul kimi satdılar.

Lakin xilafətin amansız cəza tədbirləri xürrəmilərin azadlıq uğrunda mübarizə əzmini məhv edə bilmədi. Onların sırası seyrəlsə də, düşməne qarşı döyüş təcrübələri zənginləşdi.

Babək xürrəmilər icmasında rəhbərliyi qəbul edən zaman onun tərəfdarlarının miqdarı kifayət qədər çox deyildi. O, xürrəmilərə silah paylayıb göstəriş verdikdən sonra əlverişli məqam çatana kimi gözle-

mələrini tapşırırdı. Həmin müddətdə Babək öz adamlarını Azərbaycanın hər tərəfinə göndərərək ölkəni xilas etmək üçün onları ərəblərə qarşı azadlıq mübarizəsinə çağırırdı. Ölkənin hər tərəfindən minlərlə insan Babəkin bayrağı altında toplandı. Bəzi mənbələrə görə, Babəkin ordusunda təkcə atlılar 20 min nəfər idi. Babək orduda ciddi itizam yaratmışdı.

Azadlıq ordusunun əsas hərəkatverici qüvvəsini kəndlilər təşkil etsə də, orada şəhər yoxsulları, sənətkarlar, orta və xırda feodallar, əhalinin müxtəlif təbəqələrinə mənsub adamlar da az deyildi.

Xürrəmilər xilafət orduları üzərində parlaq qələbələr çalaraq Azərbaycanda onlardan təmizlədikcə azadlıq mübarizəsinə qoşulanların sayı artırırdı. Ərəb tarixçisi Bağdadinin verdiyi məlumata görə, Azərbaycanın cənubunda Babək tərəfdarlarının sayı 300 min nəfərə çatırdı.

İşğalçılara qarşı kəskin narazılıq və müqavimət bir çox ərəziləri bürüsə də, bütün mənbələr təsdiq edir ki, azadlıq mübarizəsinin əsas mənbəyi Babəkin və xürrəmilərin vətəni Azərbaycan idi.

IX əsrin 30-cu illərinin əvvəlləri azadlıq mübarizəsinin ən uğurlu dövrü idi. Üsyançılar xilafəti lərzəyə salmışdılar. Ərəb tarixçisi Dinəverinin məlumatına görə, bu zaman "Babəkin işi böyük vüsət aldı və ərəblər ondan qorxmağa başladılar. Onunla vuruşurdular, lakin qalib gələ bilmirdilər. Babək qoşunları dağıdır və sərkərdələri öldürürdü."

835-ci ildə xəlifə Mötəsim məşhur sərkərdə Afşin Heydər ibn Kavusu xürrəmilərə qarşı döyüşən ərəb ordusunun baş komandanı təyin etdi. Ərəblərin xürrəmilərə qarşı mübarizə taktikasını dəyişən Afşin Babəkin tərəfdarları və müttəfiqləri olan yerli feodallar Səhl ibn Sumbatı, ibn Bəisi, Əbu Musanı və onlarla başqalarını öz tərəfinə çəkdi. Xəyanət nəticəsində Babəkin cəsur sərkərdəsi İsmə əsir alındı, 836-cı ildə isə daha bir sərkərdə - Tərxan öz evində öldürüldü.

Azadlıq mübarizəsinin ilk dövründə, üsyan sürətlə genişləndiyi şəraitdə mübarizəyə

qoşulan, onları silahla, ərzaqla, pulla təmin edən yerli feodallar hərəkatın müəyyən məqamında mülk və imtiyazlarını itirəcəklərini güman edərək mübarizədən uzaqlaşdılar. Bununla belə, təcrübəli sərkərdə olan Babək ağıllı taktika ilə düşmənin planlarını pozur və onları çıxılmaz vəziyyətə salırdı.

Ərəb sərkərdəsi Afşin Babəkə sülh danışıqına başlamağı təklif edərək onu inandırmağa çalışırdı ki, bağışlanmasa haqqında xəlifədən fərman alacaq. Lakin Babək əqidəsindən dönmədi. O, Vətənin istiqlalıyətini şəxsi xoşbəxtliyinə qurban vermədi. Xəlifənin təklif etdiyi imtiyazları və hədiyyələri xalqına xəyanət kimi qiymətləndirdi.

Belə olduqda həlledici döyüş labüd idi. Daha yaxşı silahlanmış və təchiz olunmuş ərəblər əlverişli vaxtda Babəkin ordusu üzərinə hücum etdilər. 837-ci il avqustun 26-da son döyüş başlandı. Bəzz qalasını hər tərəfdən mühasirəyə alan ərəblər qala divarlarını dağıtmaq üçün daş atan mancanaqlardan və neftlə isladılmış oxlardan da bacarıqla istifadə edirdilər. Qalanın müdafiəsinə Babəkin etibarlı və cəsur sərkərdəsi Adin başçılıq edirdi. Bütün günü davam edən qanlı döyüşdə düşmənin əsgərlərindən dəfələrlə az olmalarına baxmayaraq, xürrəmilər misilsiz rəşadət göstərirdilər. Onların qeyri-adi mətnəti və igidliyi ərəbləri heyrətə gətirirdi. Vətənin cəngavər oğulları müqəddəs torpağımız uğrunda şəhid olmağı şərəf sayırdılar. Bəzz döyüşü orta əsrlər müharibələri tarixində ən çox insan qırğınına səbəb olan döyüşlərdəndir. Bu döyüşdə yaralananlardan və itkin düşənlərdən əlavə ərəblərdən 100 min nəfər, üsyançılardan 80 min nəfər həlak olmuşdu. Afşinin göstərişi ilə Bəzz qalası dağıdıldı. Qala müdafiəçilərindən 7600 nəfər əsir götürüldü.

Bəzzin süqutundan sonra Babək qardaşı Abdulla ilə birlikdə köhnə müttəfiqi Səhl ibn Sumbat tərəfindən xəyanət yolu ilə tutularaq ərəblərə təhvil verildi. 838-ci il martın 14-də xəlifə Mötəsimin hökmü ilə Babək Samirə şəhərində edam edildi.

Edam zamanı Babək hey-rətamiz mənəvi dözümlü göstərdi. Cəllad əvvəlcə onun sağ əlini biləkdən kəsdi. Qan axanda Babək sol əli ilə üzünü qana boyadı. Xəlifə ondan nə üçün belə etdiyini soruşanda Babək bildirdi: "Adamlar elə başa düşərlər ki, mən elə əvvəldən ölümdən qorxmuşam. Mən üzümü qana boyadım ki, bənizim solğun görünməsin".

Xürrəmilər hərəkatının əhəmiyyəti

Orta əsrlərdə baş verən digər kəndli müharibələrindən fərqli olaraq bu müharibə hər şeydən öncə istiqlalıyət uğrunda azadlıq müharibəsi idi. Mübarizədə xalqın imtiyazlı təbəqəsinin dönüklüyü, ərəblərə nisbətən daha cəsur və döyüşkən türk sərkərdələrinin eyni və digər mənşəli üsyançılara qarşı səfərbərliyə alınması, ən başlıcası ermənilərin xəyanəti və ərəblərə kömək etməsi azadlıq müharibəsinin məğlubiyyətlə nəticələnməsinə səbəb oldu. Ağır məğlubiyyətə baxmayaraq, xürrəmilər hərəkatı digər asılı xalqların azadlıq mübarizəsinə təkan verməklə yanaşı, Azərbaycanda xalqın şüurunda və əməlinə əsrlər yaşadı. Üsyançılar və onların rəhbəri Babəkə nifrət hissi bəsləmələrinə baxmayaraq, hərəkatın təsirini və əzəmətinə ərəb tarixçiləri də etiraf etmişlər. İbn Təğribərdi adlı tarixçi yazırdı ki, "Babək öz zamanının qəhrəmanı və xilafəti dəhşətə gətirən bir igiddir".

Bu mövzunu öyrənərkən bir daha qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi hələ də ermənilərin işğalı altındadır. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa olunmasının ilk illərində ölkədə olan mürəkkəb daxili ictimai-siyasi vəziyyətdən məharətlə istifadə edən ermənilər bəzi xarici dövlətlərin dəstəyi ilə Azərbaycanın əzəli torpaqları olan Qarabağın dağılıq hissəsini və daha 7 rayonu işğal etməyə müvəffəq oldular. Ona görə də bu gün Silahlı Qüvvələrin qarşısında duran ən başlıca vəzifə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün həmişə döyüşə hazır olmaqdır. Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu dərslərdə və təlimlərdə hər bini vicdanla öyrənməklə yanaşı, öz xalqının qəhrəmanlıq tarixini də bilməli, onlarla fəxr etməli və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə babaların şöhrətli döyüş ənənələrinə yüksək sədaqət nümunəsi göstərməyə hazır olmalıdır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat: "Azərbaycan tarixi", Azərneşr, 1994.

Müdafiə Nazirliyi
Mənəvi-Psixoloji
Hazırlıq və İctimaiyyətlə
Əlaqələr İdarəsi

Bu günlərdə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının üzvü Fatma Səttarova Azərbaycan Respublikasının ictimai həyatında səmərəli fəaliyyətinə və gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsindəki xidmətlərinə görə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilib. Fatma xanımla görüşüb keçdiyi şərəfli ömür yolunun səhifələrini birlikdə vərəqlədik...

Yer üzündə yaşayan əsl insanların ürəklərindən adi gözlə görünməyən çox böyük, qüdrətli səmimiyyət xətti keçir. Bəlkə, dinc, rahat günlərdə bu birliyə, yaxınlığa o qədər də ehtiyac duyulmur. Dünyanın üzərində qara buludlar sıxlaşanda isə bir-birini tanımayan, görməyən insanlar ələ-ələ, səs-səsə verib vahid, qüdrətli zərbəyə çevrilirlər. Bəli, faşizm üzərində tarixi qələbə də dünyanın sülhsevər xalqlarının monolit birliyinin, sarsılmaz gücünün hesabına qazanıldı.

Hələ Sovet dönməsi idi, mühəribə səhnələrini, qanlı-qadalı döyüş meydanlarını əks etdirən sənədli filmləri böyük maraqla izləyirdim. Mühəribə mövzusunda bədii əsərləri həyəcənsiz oxumaq mümkün deyildi. İllər ötdükcə, nəsil-lər dəyişdikcə mühəribənin vurduğu yaralar sağalmaq bilmir. O hiss, o duymuş mühəribə haqqında düşüncələrimdə yenə əvvəlki kimidi... Ölüm, ayrılıq, gedərgəlməz yollar, əsirlik həyatı, dəhşətli, dözülməz işgəncələr - bax, budur, mühəribənin iç üzü.

Faşistlərin dünyaya ağalığı məqsədilə başladığı İkinci Dünya müharibəsi insanlığın məhvinə yönəlmişdi. O mühəribə ki, neçə-neçə gəncin ömrünü yarıda qoydu, arzularını soldurdu... O mühəribə ki, hər kəsin evinə ayaq basdı... O mühəribə ki, hər kəsi böyük Vətənin müdafiəsinə - "Hər şey cəbhə üçün, hər şey qələbə naminə" şüarına sözsüz əməl etməyə çağırdı. O mühəribə ki, bu günlərdə həyat hekayətini dinlədiyim bir əsrə yaxın yaşlı olan Fatma ananın qapısını lap vaxtsız döymüşdü...

1941-ci il iyunun 22-də Böyük Vətən müharibəsi başlayanda Fatma beş ayın gəlini idi. Sevil seçdiyi ömür-gün yoldaşı Məmməd ilə xoşbəxt ailə həyatının sevincli günlərini yaşayırdılar... Qəflətən başlayan müharibə onlara da acı günlər yaşatdı. 19 yaşlı Fatma "Vətənin müdafiəsinə həmişə hazırım" deyərək çiyində ağır tibb çantası odlı-olovlu cəbhəyə yola düşdü, neçə-neçə yaralı döyüşçüyə yardım göstərdi, onu həyata qaytardı.

Azərbaycandan xeyli uzaqlarda, qərib diyarlarda şam və küknar ağacları səs-səsə verib nəgmə oxuyurdu: mərdlik nəgməsi, qurtuluş nəgməsi, sevgi nəgməsi. Nəgmələr dənizlər, düzlər keçər, uca dağlardan aşar, doğma Vətəndə həsrətlə övlad yolu gözləyən anaların, ataların yuxularına axıb dolardı. Ağappaq qu quşları kimi qanad-qanada verən, uçub uzaqlaşan, əlçatmaz, ünyetməz xeyallara döndən o nəgmələr gənc tibb bacısı Fatmanın da ürəyinə titrəyiş salardı... "Bircə mühəribə

Nəsillərə nümunə

Şərəfli ömrün hekayəti

bə tez qurtarsaydı, hər kəs doğma elinə-obasına, əzizlərinin yanına dönerdi", deyirdi.

1922-ci il yanvarın 25-də Bakı şəhərində anadan olmuş Fatma evin tək qızıydı. Tibb texnikumunu bitirdikdən sonra diplomla birlikdə ona kiçik leytenant rütbəsi verilir.

Ağbircək anamız o dəhşətli mühəribə illərini həyəcənsiz xatırlaya bilmir, danışdıqca odlu cəbhələrdə yaşadığı ağır, əzablı günləri bir kino lenti tək gözümüzün önündə canlanır: "Mühəribə başlananda beş ayın gəlini idim. Həyat yoldaşım Məmməd Səttarov o zaman maşınqayırma zavodunun direktoru idi. Zavod hərbi rels üzərinə keçdiyindən, onun arxa cəbhədə daha gərəli olması bildirilmişdi. Mən isə həyat yoldaşım ilə birlikdə İcərişəhərdə - Qoşa Qala qapısında yerləşən hərbi komissarlığa gedib könüllü cəbhəyə yazıldım. Mənimlə eyni vaxtda yeddi nəfər gənc qız tibb bacısı kimi könüllü cəbhəyə getməyə hazır idi. Artıq mühəribə sakit həyatımızın ahəngini pozmuşdu. 1941-ci ilin sentyabrın əvvəllərində biz ölüm-dirim meydanına atıldıq, cəbhəyə yola düşdük."

Böyük, tarixi şəhərlərin yerlə-yeksan olduğunu, minlərlə günahsız insanın öldürüldüyünü xatırlayan Fatma ana Moskva ətrafında gedən ağır döyüşlərin yaddaşında əbədi iz saldığını deyir:

"Getsin, o günlər bir də gəlməsin. Bu mühəribə bizə çətin günlər yaşatdı. Yaxşı yadımdadı, dəstəməzde iki tibb bacısı və üç sanitar var idi. Hitlerçilər Moskva şəhərinin lap yaxınlığında idi. Moskvanın ətrafında ağır döyüşlər gedirdi. Ölümdən qorxmayan gənclərdən ibarət Panfilo-

vun ordusu faşistləri Moskva ətrafından qovurdular. Sonra bizi Stalinqrad cəbhəsinə göndərdilər. Burada tibb heyəti çatışmırdı. Olən, yaralanan həddən artıq çox idi. Hitlerçilər təyyarələrdən bombaları yağış kimi yağdırırdılar. Binalar bir dəqiqənin içində darmadağın edilirdi. Hər yan insan cəsədləri ilə dolu idi. Günlərlə ac qalırdıq, heç nə tapmırdıq yeməyə. Lakin işimizin məsuliyyətini dərinləndirərək daha da mübariz olurduq. Bombardmanlar nəticəsində dağılmış tramvaylardan ibarət səhra hospitalı yaradılmışdı, yaralıları orada yerləşdirirdik.

Fatma xanım sanki illərin yorğunudur. Bir an nəfəsini dərib köksünü ötürdü. Yenidən cəbhə xatirələrini vərəqləməyə başladı: "Harada yaralı gördüm, onun yanına tələsirdim. Heç vaxt yadımdan çıxmır. Bir dəfə ağır yaralıyı görüb cəbhə yoldaşım ilə birlikdə - o da mənim kimi tibb bacısı idi - birlikdə onun yanına tələsirdik. Döyüşçü çox qan itirmişdi. Mən onun ayağında olan cəbhə yoldaşım isə başındakı yaraları sarıyırdı. Bu zaman yanımda partlayan mermi tibb bacısının həyatına son qoydu. Mən isə ayağımdan ağır yaralandım. Aradan illər keçsə də, o yara sağalmadı, indiyə kimi də çəliklə gəzirəm".

Fatma ananın nurlu simasında mühəribənin vurduğu yaraların izini indi də hiss edirdim. "Yaralı vəziyyətdə dərin qazılmış sən-gərə doğru süründüm. Bu zaman səs eşitdim, yaralı əsgər məni köməyə səsləyirdi. Səngərə girdim. Çox keçməmiş qulaqbatıran uğultu səsi eşidildi. Bu tankın səsi idi, bizim səngərin üstündən keçib getmişdi. Gecəni səngərdə qaldıq. Səhəri gün məni və bir neçə yaralıyı hospitala

yerləşdirdilər.

O qədər arıqlamışdım ki, 48 kq çəkim qalmışdı. Mənə məzuniyyət versələr də, imtina etdim. Dedim ki, yoldaşlarımı qoyub getmərim.

Artıq mühəribə Rumıniya, Bolqarıstan - Şərqi Avropa torpaqlarında gedirdi. Yaralıları ešelonlara yerləşdirib geriye göndərdilər. Mən də çox əziyyətlə Bakıya gəlib çatdım. Mühəribə başa çatanda hospitaldaydım".

1941-ci ilin sentyabrın sonlarından 1945-ci ilin fevralın 25-dək odlu-olovlu cəbhələrdə şücaət göstərərək şərəfli döyüş yolu keçmiş Fatma anamız mühəribədən sonra xoşbəxt günlərini davam etdirir. O, Azərbaycan Dövlət Universitetinin və Q.V.Plexanov adına Ticarət İnstitutunun iqtisadiyyat fakültəsini bitirir.

Xoşbəxt taleli, böyük həyat məktəbi keçən Fatma ana həyat yoldaşı Məmməd Səttarovla 25 il ömür sürüb. 3 oğul, 1 qız, 11 nəvə və 21 nəticə sahibidir Fatma anamız. İlk nəvəsinin adını da ömür-gün yoldaşı Məmməd müəllimin şərəfinə qoyub.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın "Analar anası" adlandırıldığı mühəribə veteranı Fatma Səttarovanın şərəfli ömür yolu bu gün hər bir azərbaycanlı gəncə örnək olmalıdır. Fatma xanıma bir əsrlik ömür payı və hər zaman belə nurlu, işıqlı olmasını arzulayırıq.

Şərəfli bir ömür yaşayan Fatma anamızı daima gənclərin arasında görürük. Onlara keçdiyi döyüş yolundan, cəbhə xatirələrindən danışır, müstəqil Azərbaycanımızı sevməyi, onun müdafiəsinə hər zaman hazır olmağı, bir söz-lə, əsl vətəndaş kimi yetişməyi tövsiyə edir. O, analar anası kimi ağbircək tövsiyələrini, öyüd-nəsihətlərini heç zaman gənclərimizdən əsirgəmir.

Az qala bir əsr ömür yaşayan Fatma ana cəbhədə əsgər və zabitlərlə görüşməyi çox arzulayır və əmindir ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin diqqəti sayəsində günü-gündən güclənən ordumuz tezliklə düşmən işğalı altında olan Qarabağ torpaqlarını azad edəcək, o günün sevincini ürək-dolu yaşayacaq. "Doğma Vətəni, doğma torpağı sevin, hərbi anda sadiq qalıb övladlıq borcunuzu layiqincə yerinə yetir. Keçən il aprel döyüşlərində Azərbaycan Ordusunun hərbiçilərinin düşməne vurduğu zərbələr biz mühəribə veteranlarında da ruh yüksəkliyi yaratdı. Ordumuzun qələbəsi bizi sevindir-di. Xalqımız Prezidentin, Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşib, torpaqlarımız uğrunda şəhid olan övladlarımızı dəfn etdi. Bizim güclü ordumuz var. İnanıram ki, o ordu Şuşamızı, Laçınımızı... işğal altında olan bütün torpaqlarımızı azad edib Böyük Qələbəyə nail olacaq."

Lalə HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər:

hadisələr, faktlar

Rusiya Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə birgə qırıcı təyyarələr istehsal edəcək

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) ilə Rusiya arasında SU-35 qırıcı təyyarələrinin alınması barədə müqavilə imzalanıb. Bu barədə jurnalistlərə Rusiyanın "Rostex" dövlət korporasiyasının rəhbəri Sergey Çemezov bildirib.

Bundan əlavə, BƏƏ və Rusiya hərbi-texniki sahədə sənaye kooperasiyası barədə də saziş imzalayıblar. Saziş əsasən, Rusiya BƏƏ mütəxəssislərinin iştirakı ilə beşinci nəsil yüngül qırıcı təyyarələrin istehsalına dair layihəni inkişaf etdirməyə başlayacaq. Yüngül qırıcı təyyarələrin "MiQ-29"-ların bazasında hazırlanacağı bildirilir. Sazişlər Əbu-Dabidə keçirilən "IDEX-2017" 13-cü beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgisi çərçivəsində imzalanıb.

Pakistanda qar uçuşunu yeddi nəfərin həyatına son qoyub

Pakistanın Xayber-Paxtunxva əyalətindəki Lavari tuneli yaxınlığında qar uçuşu nəticəsində yeddi nəfər həlak olub.

Pakistan mətbuatının məlumatına görə uçuşun altında daha dörd nəfərin qaldığı güman edilir. Xilasedicilər onların çıxarılması istiqamətində iş aparır.

Qeyd edək ki, bu ay Pakistanda 14 nəfər qar uçuşunu altında qalaraq həlak olub.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan: Prezidentlik sistemi 80 milyonun gələcəyi üçündür

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Adıyaman şəhərində böyük kütlə qarşısında çıxışı zamanı ölkədəki prezidentlik sistemi haqqında fikirlərini bölüşüb.

Türkiyə Prezidenti bu sistem bu və ya digər partiyanın, şəxs deyil, 80 milyonun hamısının gələcəyi üçün olduğunu bildirib.

"Bu islahat fərqlidir, burada inteqrasiya olunacaq, toplaşacaq", - deyərək Rəcəb Tayyib Ərdoğan vurğulayıb.

Avstraliyada təyyarə qəzası: 5 nəfər həlak olub

Avstraliyada yüngül motorlu təyyarə DFO (Direct Factory Outlet) ticarət mərkəzinə düşüb. Bu barədə ABC telekanalı fevralın 21-də məlumat yayıb.

Hadisə yerli vaxtla səhər saat 9:00 radələrində Melburnun yaxınlığında Essendon aeroportuna yaxın ərazidə baş verib. Çarter reysi ilə King adasına uçan "Beechcraft B200 Super King Air" təyyarəsinin göyertəsində olan beş nəfər ölüb. Təyyarə aeroportdan qalxdıqdan dərhal sonra sürətlə enməyə başlayıb və binanın damına çırpılıb.

Somalidə partlayış nəticəsində 32 nəfər həlak olub

Somalinin paytaxtı Moqadişo şəhərində xalq bazarının yaxınlığında törədilmiş partlayış nəticəsində 32 nəfər həlak olub.

Hadisə nəticəsində 50-yə yaxın insan yaralanıb.

Partlayış zamanı ətrafdakı çoxlu sayda binaya zərər dəyib.

Hadisə ilə əlaqədar "Eş-Şəbab" terror təşkilatının dörd üzvü saxlanılıb.

AZƏRTAC-ın
materialları əsasında

Azərbaycan "İDEX-2017" beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgisində təmsil olunur

Əbu-Dabinin Milli Sərgi Mərkəzində 13-cü Beynəlxalq konfrans və "İDEX-2017" müdafiə sənayesi sərgisi açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Əlahəzrət şeyx Xəlifə bin Zayed Al Nəhyanın himayəsi altında

keçirilən sərgidə Azərbaycanı fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərovun, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi Elçin Quliyevin, müdafiə sənayesi nazirinin müşaviri Azad Məmmədovun və Daxili İşlər Nazirliyinin baş maddi-texniki təchizat idarəsinin rəisi Elçin Həsənovun başçılıq etdikləri dörd nümayəndə heyəti təmsil edir.

Sərgidə dünyanın 57 ölkəsindən 1235 şirkət təmsil olunur. Onlar müdafiə təyinatlı perspektivli texno-

logiyaları, sistemləri və avadanlıqları təqdim edəcəklər. Sərgi çərçivəsində, həmçinin silahın müxtəlif nümunələri nümayiş etdiriləcək və bu silahlardan nümunəvi atəşlər açılacaq.

İDEX - silahların və təhlükəsizlik texnologiyalarının nümayiş etdirildiyi ən nüfuzlu beynəlxalq sərgilərdən biridir. Bu səbəbdən də silah və hərbi texnika istehsalçılarının və sifarişçilərinin diqqətini daim cəlb edir.

Eyni zamanda, "İDEX-2017" çərçivəsində dün-

yanın 27 ölkəsindən 99 aparıcı şirkətin iştirakı ilə "NAVDEX-2017" IV Beynəlxalq dəniz müdafiə sənayesi sərgisi keçirilir.

Silah ekspozisiyası fevralın 23-dək davam etdiriləcək.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun hərbi qulluqçuları arasında daşqaldırma birinciliyi keçirilib

Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun fiziki hazırlıq və idman rəisi mayor Vahid Məmmədov yarışın mahiyyəti və keçirilmə qaydaları haqqında iştirakçılara məlumat verdikdən sonra birincilik start götürüb.

"Vətənə, xalqa və dövlətə xidmət ömrümüzün mənasıdır" devizi altında, 6 çəki dərəcəsində təşkil olunan birincilikdə 100-ə yaxın hərbi qulluqçu əzmlə iştirak edib.

Qaliblərə gəldikdə isə bu həm komanda, həm də fərdi hesabda müəyyənləşib. Belə ki, 60 kq çəki dərəcəsində əsgər Ədalət Vəliyev, 65 kq çəki dərəcəsində gizir Rəşad Sahlı, 70 kq çəki dərəcəsində əsgər Həsən Hüseynzadə, 80 kq çəki dər-

rəcəsində kapitan Elimdar Eminov, 90 kq çəki dərəcəsində leytenant Üzeyir Novruzov və 90 kq-dan yuxarı çəki dərəcəsində kapitan Orxan Məlikov birinciliyin qalibi olublar.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Komandanlığı

tərəfindən ilk üçlüyə düşməyi bacaran qalib komandalar diplom və kubokla, fərdi hesabda qalib gələn hərbi qulluqçular isə fəxri fərmanla mükafatlandırılıblar.

Hərbi qulluqçular arasında keçirilən yarışların

nəticəsidir ki, şəxsi heyət arasında qələbə uğrunda mübarizə və komanda ruhu formalaşmışdır. Bütün bunlara görə hər bir yarış gərgin mübarizə şəraitində keçir.

Leytenant
Nəriman NƏCƏFOV

"Borey" raketdaşıyıcısı

Hazırda Rusiyanın müdafiə sənayesi müəssisələri tanklardan da təhlükəli sayılan "Borey" sualtı atom raketdaşıyıcılarının quraşdırılmasını davam etdirir. 2014-cü ildə belə layihədən olan "Yuriy Dolqorukinin", "Aleksandr Nevski" və "Vladimir Monomax" submarinləri donanmanın tərkibinə daxil edilib.

"Borey" raketdaşıyıcısının əsas vəzifəsi əmr verildikdən sonra dənizə çıxmaq və raketin buraxılışını həyata keçirməkdir. Onun əsas xüsusiyyətlərindən biri isə çətinliklə görünməsidir. Sualtı atom gəmisinin gövdəsinin üst hissəsi səsi udan rezin qatla örtülüb. Gəmiləri dənizdə aşkar etməyin əsas üsulu hidro-

Hərbi ənənələr, yeniliklər

kustik səsə malik olmasıdır. Bundan başqa akustikanı aşağı salmaq üçün başqa sistemlər də vardır. "Borey" in hidroakustik kompleksi düşmən gəmilərini daha tez aşkar edə bilir. Raketdaşıyıcı buz qalıqlarının ölçülməsini, mina və torpedoların aşkar edilmə-

sini və s. funksiyaları həyata keçirir. Raketin hər biri elektron mübarizə sistemi və raketləyhinə müdafiə sistemi və fərdi tuşlama üçün on ədəd termonüvə bloku ilə təchiz edilib. Digər tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün kreysler torpedo, raket-torpedo və

qanadlı raketlərlə təchiz olunub. Gəmi tam avtomatik idarə olunur və nəzəri olaraq on illərlə suyun üzünə qalxmaya da bilər. Onun enerji qurğuları, suyun təmizlənməsi, havanın qızdırılması və s. həmin müddətə nəzərə alınır. Qəza hallarında sualtı gəminin 107 nəfərlik heyəti beşmərtəbəli xilasetmə kamerasına daxil olur və burada onların hər biri üçün isti paltar, su və qida verilir. Müdafiə Nazirliyinin planında 2020-ci ilədək "Borey" tipli on ədəd raketdaşıyıcının hazırlanması nəzərdə tutulub.

Hazırladı:
Svetlana YUSUBOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

İdman

Azərbaycan cüdoçuları Avropa kubokundan iki medalla ayrılıblar

İtaliyanın paytaxtı Romada kişilər arasında cüdo üzrə Avropa kubokuna yekun vurulub. Azərbaycan milli komandası yarışın sonuncu günündə aktivinə daha bir medal yazdırıb.

90 kiloqram çəki dərəcəsində ölkəmizi təmsil edən Tural Səfəliyev finala gedən yolda serbiyalı Draqaq Beqoviç, italyalı Luka Qalbiati, yaponiyalı Şoiçiro Mukai və kanadalı Zaçari Burta qalib gəlib. Cüdoçumuz həllədicisi görüşdə Polşa təmsilçisi Pyotr Kuçzera-ya uduzaraq mötəbər turnirin gümüş medalı ilə kifayətlənib.

Xatırladaq ki, yarışın ilk günündə Oruc Vəlizadə (60 kq) milli komandamıza bürünc medal qazandırdı.

Azərbaycan gimnastı dünya kubokunda ikinci oldu

Azərbaycan gimnastı Mixail Malkin Bakıda keçirilən batut gimnastikası və tamlinq üzrə FIG dünya kubokunda gümüş medala yiyələnib.

M.Malkin tamlinq çıxırında final yarışlarında 72.100 balla ikinci olub. 74.600 bal toplayan rusiyalı gimnast Qriçori Noskov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsində, Britaniya təmsilçisi Elliot Braun isə üçüncü pillədə (71.900) qərarlaşıb.

Azərbaycan boksçusu Minskə bürünc medal qazanıb

Belarusun paytaxtı Minskə boks üzrə beynəlxalq turnir keçirilib. Yeniyetmələr arasında təşkil olunan yarışa 9 ölkənin dərəcəli ustaları qatılıblar.

"Neftçi İdman Klubu" nun yeniyetmə boksçusu Vüqar Səmədov da turnirdə qüvvəsini sınaqı. Yarışda 91 kiloqramdan yuxarı çəki dərəcəsində mübarizə aparan təmsilçimiz turnirin bürünc medalına sahib olub.

Karateçilərimiz Avropa çempionatını 4 medalla başa vurublar

Azərbaycan karateçiləri Bolqarıstanın paytaxtı Sofiyada yeniyetmə və gənclərin növbəti Avropa çempionatının sonuncu günündə daha 2 medal qazandı.

21 yaşadək idmançıların yarışında İrina Zaretska Avropa çempionu adına, Asya Məlikova isə gümüş medala sahib olublar.

Murad Hacızadə 16-17 yaşlıların, Ayla Rzazadə isə 14-15 yaşlı yeniyetmələrin mübarizəsində bürünc medal qazanıblar.

Fidan Teymurova, Həsən Əliyev və Elcan Məmmədrazayev bürünc medal uğrunda görüşdə uduzublar. Katada Ceyhun İsmayılov, Tale və Tural Yaqubov qardaşları 7-ci olublar.

Bu nəticə ilə Azərbaycan medal qazanan 34 ölkə arasında 13-cü yeri tutub.

Avropa çempionatında 50 ölkədən 1147 karateçi iştirak edib.

AZƏRTAC-in
materialları əsasında

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Muradov Təhmiraz Gündüz oğluna 2015-ci ildə verilmiş şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Məsul katib
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98
Məktublər şöbəsi: (012) 510-64-28;

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Əbülfət QASIMOV

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat" in mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalarla rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisənziya № 361

Sifariş № 64

Nüsxə 4650